

Tiedote 24.08.2023 klo 8.00 / Oriveden kaupunki

Pirkanmaan asukkaiden ja kuntien eriarvoisuus lisääntyy – Oriveden kaupunginhallituksen kannanotto palveluverkkoselvitykseen

Orivesi on ottanut tyrmistyksellä vastaan Pirkanmaan hyvinvointialueen (Pirha) palveluverkkoselvityksessä esitetyt säästötoimenpiteet. Oriveden terveysaseman vuodeosasto on lakkautettavien osastojen joukossa, samoin työikäisten sosiaalipalvelujen Oriveden-toimipiste, ja koko terveysaseman palvelutaso tulevaisuudessa on epävarma.

Ymmärrämme taloudelliset seikat ja säästötarpeen, mutta näillä päätöksillä ollaan romuttamassa Suomen hyvinvointivaltion perusteita aivan historiallisella tavalla, kun kasvokkaisten sosiaali- ja terveyspalvelujen saavutettavuutta heikennetään merkittävästi ja kovalla kiireellä eri puolilla Pirkanmaata.

”Mitä vanhemmasta ja sairaammasta väestöstä on kyse, sitä suurempi tarve on kasvokkain tapahtuvalle kohtaamiselle ja potilaan tutkimiselle”, kirjoittavat Pirhan terveyskeskuslääkärit **Elina Miettola** ja **Riikka Hämeenoja** Aamulehden yleisönosastolla 22.8.2023. He toteavat, että suurin osa lakkautuslistan kohteista on juuri niillä alueilla, joilla väestö on iäkästä ja monisairasta.

Moitimme myös palveluverkon selvitys- ja kuulemisprosessia, jossa kunnat on sivuutettu kokonaan. Suunnitellut toimenpiteet vaikuttavat todella merkittävästi paitsi palvelujen saavutettavuuteen, myös kuntien elinvoimaisuuteen. Palvelujen karsimisen myötä työpaikat kunnissa vähenevät ja elinvoima sekä vetovoima väistämättä heikkenevät.

Toimivia tiloja ei kannata jättää tyhjilleen ja rakentaa tilalle uutta

Palveluverkkoselvityksessä koko itäisen Pirkanmaan alueella ei ole jatkossa tarjolla lainkaan vuodeosastopalvelua.

Yksi Pirhan strategian kärkiteemoista on yhdenvertaiset palvelut, mutta suunniteltu vuodeosastojen palveluverkko ei ole tasapuolinen Pirkanmaan asukkaille. Länsi-Pirkanmaalle valtatie 3:n varrelle olisi jäämässä kolme vuodeosastoa: Parkanoon, Hämeenkyröön ja Ylöjärvelle.

Suunnitelman mukaan Pirkkalan, Oriveden ja Mänttä-Vilppulan vuodeosastot suljettaisiin vuosina 2026–2030. Sulkujen vuoksi tarvitaan korvaavaa lisätilaa jäljelle jääviin toimipisteisiin. Tämä edellyttää lisärakentamista tai muussa käytössä olevien tilojen muuntamista osastokäyttöön soveltuviksi.

Orivedellä on mittavasti vuosina 2010–2013 peruskorjattu vuodeosasto, jonka kokonaiskapasiteetti on 46 paikkaa (tällä hetkellä käytössä 23 paikkaa). Koko kapasiteetti olisi helposti otettavissa vuodeosastokäyttöön. Vuodeosaston tilojen kunto on todettu Pirhan selvityksessä hyväksi (Oriveden terveyskeskuksen kuntoluokka on 4 asteikolla 0–5).

Orivesi sijaitsee maantieteellisesti helposti saavutettavissa kantateiden 58 ja 66 sekä valtatie 9 risteyskohdassa ja joukkoliikenne (juna- ja linja-autoliikenne) toimii hyvin. On erittäin epätaloudellista, että toimivat tilat liikenteellisessä solmukohdassa jätetään tyhjäksi ja samaan aikaan Pirha investoi uusiin toimitiloihin.

Vaikutusten arviointi täysin riittämätön

Pirha esittää, että vastaanottopalvelujen ja työikäisten sosiaalipalvelujen toimipisteitä vähennetään radikaalisti. Kyse on kuntalaisten näkökulmasta erittäin merkittävästä päätöksestä. Pirhan tekemä päätöksen vaikutusten arviointi on täysin riittämätön. Vaikutusten arviointi tulee tehdä kunta-/aluekohtaisesti. On aivan eri asia lopettaa yksi kunnan sivupisteistä kuin jonkin kunnan ainoa palvelupiste.

Vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida muun muassa vaikutuksien kasaantuminen (esim. asiakkaiden sosioekonominen asema), maantieteellisten etäisyyksien lisäksi joukkoliikenteen toimivuus ja luontaiset asiointisuunnat sekä taloudelliset vaikutukset muulle yhteiskunnalle (mm. Kelan maksamat matkakorvaukset, Kela-taksien saatavuus erityisesti reuna-alueilla, kuntiin jäävät tyhjä kiinteistöt, investointikustannukset).

Pirhan selvityksen mukaan tarkennettavia asioita ovat toimitilat, muiden palvelulinjojen ristiin tarkastelu, kokonaiskustannuksien tarkastelu (esim. tilojen muutokset, liikkuvat palvelut, asiakkaiden matkakulut) sekä henkilöstön ja asukkaiden näkemykset.

Nämä asiat tulee todellakin selvittää myös kunta-/aluekohtaisesti ennen sitovaa päätöksentekoa siitä, mihin kuntiin fyysiset toimipisteet sijoittuvat.

Onko kehittäminen sittenkin supistamista?

Selvityksen mukaan Orivedelle ja neljään muuhun kuntaan olisi jäämässä ”edelleen kehitettävät vastaanottopalveluiden sote-asetat”, joiden toiminta jatkuu ”pääosin ennallaan”. Haluamme tarkennuksen sille, mikä toiminta olisi jatkumassa ja mikä ei.

Oriveden terveysaseman palveluvalikoimaan kuuluvat tällä hetkellä lääkärin ja hoitajan vastaanottojen lisäksi mm. apuvälineyksikkö, diabeteshoitajan palvelut, fysioterapiapalvelut, kiirehoito, kuvantaminen, laboratoriopalvelut sekä mielenterveys- ja päihdepalveluja. Lisäksi samassa kiinteistössä toimivat mm. äitiys- ja lastenneuvola sekä vuodeosasto.

Pirhan selvitysmateriaalissa todetaan, että asiakkaan harvoin vastaanotolla tarvitsemat palvelut (mm. kuvantaminen ja laboratoriopalvelut) keskitetään Pirhan keskusalueille. Samassa yhteydessä myös todetaan terveysaseman perustason tarkoittavan sitä, että jokaisessa toimipisteessä voidaan vastaanotolla suorittaa lääkärin ja hoitajan perustutkimukset.

Näiden linjausten perusteella meillä on syytä epäillä, että sote-aseman edelleen kehittäminen tarkoittaakin palvelujen supistamista, jolloin yhä useammat pirkanmaalaiset asiakkaat joutuisivat asioimaan muilla paikkakunnilla kiirevastaanotolla, laboratoriossa ja kuvantamispalveluissa.

Kyseisten tukipalvelujen lakkauttaminen aiheuttaa väistämättä vaikeuksia myös paikallisten yksityisten palveluntuottajien palveluille, koska nämä tukipalvelut eivät ole enää heillekään nopeasti ja helposti saatavilla.

Päätäjille riittävästi tietoa päätöksenteon tueksi

Näemme, että palveluverkkoselvityksessä on paljon hyviäkin uudistuksia, kuten kotisairaaloiminnan laajentaminen koko Pirkanmaalle sekä digitaalisten ja jalkautuvien palvelujen kehittäminen.

Digi- ja etäpalvelut eivät kuitenkaan voi olla ainoa palvelukanava, vaan kaikille pirkanmaalaisille tulee tarjota tosiasiallinen mahdollisuus myös kasvokkain tapahtuvaan asiointiin, jos asiakas ei halua tai pysty käyttämään digitaalisia palveluita.

Lääkärit Miettola ja Hämeenoja kirjoittavat, että epäselväksi jää, onko esitettyjen terveysasemien lakkautusten taustalla riittävästi näyttöä digitaalisten palveluiden vaikuttavuudesta lähivastaanottojen korvaajina. ”Pelkkä usko

jonkin keinon toimivuudesta ei ole riittävä syy tehdä näin perustavalla tavalla ihmisten peruspalveluita heikentäviä toimia”, he toteavat.

Sama koskee jalkautuvia palveluja. Pirhan suunnitelmien mukaan jalkautuvien palvelujen pilotit rajatuilla pienillä alueilla alkavat vuonna 2024. Vasta pilotoinnin jälkeen on mahdollista sanoa, kuinka hyvin jalkautuvat palvelut tosiasiasa toimivat.

Palveluverkossa ei voida tässä vaiheessa päättää, että kivijalkapalvelun vaihtoehtona on jalkautuva palvelu, jos niitä ei tosiasiallisesti ole vielä olemassa, eikä niiden todenmukaista sisältöä ole määritelty.

Päätöksentekoa varten täytyy päättäjillä olla käytettävissään tarkemmat tiedot siitä, mitä jalkautuvilla palveluilla käytännössä tarkoitetaan ja mikä on niiden sitova palvelulupaus esim. tarpeenmukaisen saatavuuden suhteen.

Oriveden kaupunginhallituksen näkemyksen mukaan edellä esitetyt asiat tulee selvittää ennen päätöksentekoa. Myös päätöksen vaikutusten arviointi tulee tehdä tarkemmalla kunta-/aluekohtaisella tasolla, jotta hyvinvointialueen päättäjillä on käytössään oikeat ja asianmukaisesti tiedot, kun he tekevät erittäin merkittävästi kuntalaisten elämään ja kuntien elinvoimaan vaikuttavan pitkäkestoisen ja historiallisen päätöksen sosiaali- ja terveyspalvelujen palveluverkosta.

ORIVEDEN KAUPUNGINHALLITUS

Yhteystiedot:

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Jussi Viljanen

Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto

Hyvinvointijohtaja Tuija Peurala

Jenni Koponen

Tiedottaja

Oriveden kaupunki

PL 7 (Keskustie 23)

35301 Orivesi

www.orivesi.fi

FB & Twitter: @orivesi

Instagram: @orivedenkaupunki

Oriveden kaupunki, Keskustie 23, Orivesi, Pirkanmaa 35300,
Suomi [Peruuta tilaus](#)